

prakticky ustala, především jednoaktovky a plytké frašky ve špatných překladech, výjimkou Pan Čapek aneb Cožpak mě nikdo nezná? (A. Fredro). 1873-1885 náročnější volba, hry se současnou tematikou a novinky, preference domácí dramatiky (ze 17 českých titulů 12 současných her a 5x klasika), vliv drgie na růst kvality herectví. Např. Divotvorný klobouk, Ženichové, Blázinec v prvním poschodí. 1890-1918 ročně až 20 premiér, 1896 26 her. Nejvýznamnější osobností Ot. Porázek, organizátor, výborný h. a r. 1892 vybudováno stálé jeviště v Nadsklepi, zah. Křivé cesty (Štolba), dále povrchní, převážně lehký repertoár, výjimkou Strakonický dudák, Strýček Váňa, Lucerna, Ženitba, Hanička (Hauptmann), Paní mincmistrová (jh. Miloš Nový, ND), 32 členů. 1901 v Princezně Pampelišce a Ideální ženě jh. Hana Kvapilová, 1906 jh. Marie Laudová-Hořicová. V 1. desetiletí 20. stol. velký nárůst operet. 1902 spolupráce se *Spolkem českých paní a dívek Libuše*, k jeho 10. výročí živý obraz Libušin soud. 1919-1939 Revizor, Hamlet (host Miloš Nový), od 1925 operety, slabá úroveň. 1940-1944 oživení SDO mladší generací studentů i členů ze zastavených spolků Milič a Nezávislá scéna (viz dále), 1940 slavnostní jubilejní představení Milostná mámení (Tetauer), r. B. Zerlinka, h. Zora Rozsypalová, později profes. h. v Ostravě. Vyhlášen boj nevkusy a podprůměrným hrám. (Mezi h. K. Kryl, otec zpěvák K. Kryla.) Týž rok odnož *Dětská scéna*, úspěšná představení pro děti, navazovala na pražské Dětské divadlo Míly Mellanové, pohádky i příběhy ze života dětí, Princezna Pampeliška, Jirkův velký vynález apod. Poslední inscenace SDO Stanice Gordian.

1885-1908 *divadlo hrané dětmi* v českých MŠ a opatrovnách, děti většinou hrály společně s dospělými, zásluhou Vojtěšky Baldessari-Plumlovské (1854-1934), autorky loutkových her a her pro děti. (25 let -do 1906 učitelka dívčí školy v Kroměříži, členka SDO. Jako učitelka ale nesměla vystupovat, na jevišti stanula až jako penzistka 2x v Kroměříži, poté v Olomouci. Řadu her napsala přímo pro kroměřížské jeviště, počítala nejen s dětským publikem, jeho vnímavostí, fantazií a rozumovými schopnostmi, ale i s dětskými interprety.) 1885 Dvanáct měsíčků (Baldessari-Plumlovská), 1901 Sůl nad zlato, r. O. Porázek, 1903 Pro matičku, 1905 Zahrada sudic, 1906, 1907, 1908 Sněhurka.

Sokol 1865 připravil besedu s kulturním programem, dále pohádky, po 1884 společensko-kulturní činnost v kavárně Slávia, 1885 jednoaktovka Svatováclavský dar, 1890 85 členů. Od 1907 samostatný *DO Sokola*, r. Fr. Brůžek. 1909 jednoaktová opera Laciná zábava v lázních, pravidelná představení pro děti, vyprávěné pohádky s doprovodem světelných obrazů. 1919-1930 jednoaktovky, 1927 spolupráce s Miličem, Bakchantky (Euripides), jh. Ed. Kohout. 1931-1937 soustavná činnost, operety (jh. O. Nový), Besier, Alžběta Browningová (jh. Václav Vydra), Láska chirurga Platona Krečeta, 1940 poslední představení Král Václav IV. (A. Dvořák).

Hanácké orchestrální sdružení - Hanácká filharmonie - Moravan 1863-1903. 1888 V studni, Prodaná nevěsta, Hubička (jh. A. Pivoňka z Brna, V. Chmel z Prahy), po 1903 jen koncertní činnost, Hanácká filharmonie 1940-1943, Hanácké orchestrální sdružení 1943-1945 Prodaná nevěsta v Květné zahradě.

Katolické spolky. *Spolek katolických tovaryšů* 1872, 80. léta aktivní, 1896 Medvěd námluvčím (Krylov). *Spolek křesťansko sociální* 1914-1926, Maryša, Vojnarka. (Opора v arcibiskupovi.) *DS Orla* 1923-1941, pohádky, Lucerna, Drahomíra a její synové. *SDO Sušil*, nejvýznamnější reprezentant katolického ODi. 1924-1937 100 herců, 30členný pěvecký sbor, Její pastorkyňa, Noc na Karlštejně, Ve znamení kříže. 20. a 30. léta 20. stol. *Terciáři sv. Františka* (hry pro děti i hrané dětmi), *Mariánská družina*, *studenti arcibiskupského semináře*.

Akademické spolky. 1885 *vysokoškoláci*, prázdninové kluby, recitace, přednášky, 1885 Rohovín Čtverrohý, 1890-1993 vrcholné

období, činnost přerušena do 1904. 1896-1904 Spolek akademického studentstva Milič, akademici v něm sdružení též ODi, 1908-1910 Deskový statek (Štech), *středoškoláci* 1910 Kulatý svět (Šamberk), 1897-1904 absolventi německých středních škol, ODi německy i česky.

Zemský léčebný ústav DS 1908-1910 (hráli lékaři, správní zaměstnanci, ošetřovatelé, pacienti, hosté, *děti zaměstnanců* 1910 Svatoh a Milena, prvotina Baldessariové) pohádky, nenáročné veselohry. 1915, 1929 Vějíř Lady Windermere. 1931, 1942 operety.

1919-1940 nadprodukce ODi, řada spolků, sdružení, většina z nich si vytvářela i své specifické divácké zázemí. *YMCA* 1929 studenti večer J. Wolkra, vedle běžného repertoáru Čapek, Ibsen, Langer. *DO církve československé* vánoční a pohádkové hry, ve 30. letech recitační večery a soutěže, náročné celovečerní hry. *Kroměřížští hasiči*, *Židovské divadlo*, *skauti*, též *DO Národně sociální strany*, *Československá obec legionářská*, *Vojenské zátěží*, *Dělnické divadlo DTJ* (nepravdělně).

... v poslední době převládá ve spolicích názor, že ochotnické divadlo musí pomáhat všem odborům z finančních obtíží... stačí jedno divadlo a schodek vyrovnáme...
Informace... 1935.

1924 MOS, 1927 OOS, který zač. 1931 vydávat Informace osvětových sborů..., redigované Jindř. Spáčillem (1899-1978, učitel, spisovatel) a K. Mejsnarem. Přinášely soustavné a kvalifikované hodnocení kulturní aktivity, včetně ODi, ve městě.

1921 zal. *DO Spolku pokrokového studentstva Milič* (zal. K. Minář a Jar. Dostál), zah. RUR, Pygmalion (Shaw), Ulička odvahy (Mahen), Dítě (Šalda), vrchol 1924 Elektra (Sofokles), jh. Leopolda Dostalová, r. J. Dostál. 1925 úspěch Periferie, 1927 nástup mladé generace, Bakchantky (Euripides), r. Fr. Fury. Spolek zval profes. h. brněnské a pražské (Steimar, Kronbauerová, Dostalová, Vydra, Kohout, Hübnarová, Baldová, Gráfová, Vrchlická). 1929-1930 vydával teoretický časopis vysoké úrovně Divadelní kultura, redaktori Old. Králík (později prof. FF Olomouc), Ludvík Páleníček (h. a r.). Kromě div. též přednášky, literární večery, debaty o knihách. 1930 uvnitř spolku spory, odešli nej kvalitnější režiséři (Páleníček a Fury) a herci, vyčlenil se samostatný spolek Nezávislá scéna (viz dále). Milič, levicová orientace, vliv komunistů (např. A. Čepička, zač. 50. let ministr obrany, zeť K. Gottwalda), orientoval se na lidové publikum a mládež, divadelně novátorstější. 1930 Marcelina (Achard), přerušeni činnosti. Pokračování 1935-1938, navázal na poetiku D 34 E. F. Buriana a Osvozeného divadla. 1935 Mládí ve hře (Hoffmeister), 1936 Balada z hadrů, 1937 Měšťáci (Gorkij), odnož mladých *Studio M* též rok Škola základ života, r. M. Nesvadba, 1938 Kde se žebra (Edm. Konrád), r. A. Čepička. 12. 11. 1938 činnost za-

480 / Kresba Karla Mináře na titulní straně studie Ludvíka Páleníčka.